

HAVAYOLU TAŞIMACILIĞININ TÜRK DIŞ TİCARETİ ÖZELLİKLE İHRACATININ ARTIŞINI TETİKLEYİCİ ETKİSİ: TÜRK HAVA YOLARI ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üye. Murat DÜZGÜN

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

Öğr Gör. Mehmet Yavuz KANKAVİ

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

ÖZET

Havayolu Taşımacılığı bilindiği üzere en pahalı ancak en hızlı özellikle düşük miktarlı yüklerin hızlı teslimatı için en uygun taşıma şeklidir. Ürünlerin kapıdan kapıya hızlı teslimatı yeni ve sürekli iş olanakları için önemli pencereler açmaktadır.

Havayolu taşımacılığının özelliği gereği ülkemiz Dış Ticaretinin gelişiminde tetikleyici etki yapmaktadır. Ulusal Havayolu olan Türk Hava Yolları Türk Dış Ticaretinin gelecek on yıllarda gelişimini de desteklemek için birçok yeni uçuş rotaları açtı. Türk Hava Yollarının yeni uçuş rotaları, aynı zamanda Türk İşadamlarını ve ürünlerini yeni güzergahlarda yeni iş olanaklarıyla buluşturmayı da hedeflemiştir.

Bu çalışmada Türk hava yollarının son beş yılda açtığı yeni uçuş güzergahlarının Türk dış ticaretine, özellikle ihracatı üzerindeki tetikleyici etkisini, TÜİK istatistik verilerinden de yararlanarak analiz edilecektir. Analiz, reel güncel sayılar dahilinde ilgili yeni destinasyonlara göre tonaj yükler ve Türk ihracat rakamları üzerindeki etkisi nispi olarak tanımlanacak ve yorumlama şeklinde yapılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Havayolu Taşımacılığı, Türk Hava Yolları, Dış Ticaret, Türk İhracatı, TÜİK(Türk İstatistik Kurumu), Tetikleyici etki.

**STUDY ON TRIGGER EFFECT OF AIR TRANSPORT TO TURKISH FOREIGN
TRADE ESPECIALLY TURKISH EXPORT: TURKISH AIRLINE CASE**

Dr. Öğr. Üye. Murat DÜZGÜN

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

Öğr Gör. Mehmet Yavuz KANKAVİ

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

ABSTRACT

Air Transport is the most expensive but fastest and suitable for small quantities transport especially for quick deliveries of Transportation mode. Air Transport is the fastest option for door to door deliveries of the products that can open the gates for permanent Foreign trade opportunities

Air transport can have trigger effect in forming new markets for Turkish Foreign Trade and up to that Turkish Airline as National Carrier opened new air routes to support Turkish Foreign Trade for next decades. New opened air routes of Turkish airline aims that reaching new destinations for new business opportunities for Turkish Business environment and commodities.

In this study, will be studied on trigger effect of new air routes of Turkish airlines in last five years for Turkish foreign Trade by comparing statistical data of Turkish Statistics' Association. The analysis will be relatively defined and interpreted in terms of tonnage loads and Turkish export figures according to the new destinations within the real current numbers.

Keywords: Airtransport, Turkish Airline, Foreign Trade, Turkish exports, Turkish statistical Assocaiton (TUIK), Trigger effect.

1.Giriş

Havayolu taşımacılığı yolcu ve yükün zaman faydası sağlayarak bir hava aracı ile hava araçları ile yer değiştirmesi olarak tanımlanır. Uluslararası havayolu yük taşımacılığı özellikli bir taşımacılık türü olup uzun mesafeler arasında küçük hacimli ve kıymetli kargoların taşınmasında sıklıkla kullanılmaktadır. Bu taşıma türünün en büyük avantajı süratli teslimatlarıdır. Ancak birim taşıma maliyetleri diğer taşıma türlerine göre daha yüksek seviyededir.

Havayolu taşımacılığının uzun mesafelerde süratli teslimleri sipariş numunelerinin hızla alıcıya ulaşip kesin siparişe dönmelerine yol açmanın yanı sıra kesinleşmiş ve geç kalmış siparişlerinde hızla alıcıya ulaşması ile ihracatı tetikleyici etki yapmaktadır.

Uçma arzusu insanoğlunun hayli eski tutkularındandır. Bu tutku efsanelerde de kendisine yer bulmuştur. Yaklaşık 5.000 yıl öncesine ait bir efsanede Icarus ve Deadalus'un balmumundan yaptıkları taklit kuş kanatları ile güneşe doğru uçtukları anlatılır. Uçuşla ilgili hayal ve efsaneler 1783 yılında Platre De Rozier'ın ilk insanlı balon uçuşu ve bizde de Hezarfen Ahmet Çelebi'nin kanat takarak uçuşu ile gerçeklik kazanmıştır.

Ulu önder Atatürk İstikbal Göklerdedir sözleriyle de havacılığa verdiği önemi belirtmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında havacılığa büyük önem verilmiş Uçak imalatına girilmiş, THK(Türk Hava Kurumu) kurulmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarından sonra duraklamaya giren Sivil havacılığımız bu alanda yapılan yeni düzenlemelerle ivme kazanmıştır.

2003-2018 yılları arasında dünya sivil havacılık sektörü yıllık ortalama % 6,2 büyürken Türk havacılığı % 16 civarında büyüme gerçekleştirmiştir. Ülkemizde havacılık sektöründe istihdam 2003 yılında 65 bin civarında iken 2018 yılında 200 bini aşmış ve bunun yanı sıra sektörün toplam cirosu 94 milyar doları geçmiştir.

2. Literatür Taraması

İngilizce ve Türkçe kaynaklardan oluşan literatür araştırması gerçekleştirilmiştir. YÖK sitesinden konuya ilişkin tezler, Ebsco ve Proquest, Google akademik sitesinden kaynaklar ile IATA ve ICAO kaynaklarından da yararlanılmıştır

Tablo 1. Literatür Araştırması

No	Yazar(lar) ve tarih	Kitap ismi	Çözüm yöntemi	Kısa özeti
1	KEARNS (2019)	Uluslararası Havacılığın Temelleri	Kavramsal	Uluslararası hava hukuku, hava araçları, seyrüsefer havalimanları, emniyet ve güvenlik, radyo kontrollü hava araçları konuları analiz edilmektedir.
2	ŞAHİN (2016)	Genel havacılık	Kavramsal	Tarihsel olarak havacılığın gelişimi analiz edilmektedir.

3	CAVCAR M. (2015)	Havacılığa giriş	Kavramsal	Havalimanları, uçaklar, yer hizmetleri, işletmecilik konuları ele alınmaktadır.
4	KÜÇÜKYILMAZ A. (2016)	Hava Taşımacılığı	Kavramsal	Ulaştırma sistemleri, ticari hava taşımacılığı ve aktörler incelenmektedir.
5	ÇELİK D.(2017)	Hava taşımacılığı endüstrisi ve ekonomik etkileri	Kavramsal	Hava Taşımacılığı endüstrisinin ekonomik boyutları analiz ediliyor
6	KORKMAZ F. (2017)	Küreselleşmenin Türkiye de hava taşıma ve sivil havacılık üzerine etkileri	Kavramsal	Küreselleşmenin Hava yolu taşımacılığı ve sivil havacılık üzerine etkileri incelenmektedir.
7	YAKUT F.(2012)	Hava Kargo taşımacılığı durum ve gelişim	Kavramsal	Hava kargo taşımacılığının günümüzdeki durumu ve gelecek perspektifleri analiz edilmektedir
8	ÜLGEN S. (2016)	İstanbul havalimanı etki analizi	Kavramsal	Yeni havalimanının paydaşlar ve ekonomimiz üzerindeki olumlu etkileri analiz edilmektedir.

3. Havayolu taşımacılığının uluslararası ticaret üzerindeki etkisi

Havayolu taşımacılığı kendine özgü olarak büyük bir endüstri olup, aynı zamanda daha geniş ekonomik, politik ve sosyal süreçlere önemli girdiler sağlamaktadır. Bu taşımacılık modu bir bölgenin veya turizm gibi belirli bir endüstrinin ekonomik kalkınmasını kolaylaştırabilir ancak uçuşun yapıldığı bölge ve burada bulunan endüstri tarafından sunulan mal ve hizmetler içinde bir talebin olması gerekmektedir. Ekonomik sisteme yapılan diğer girdilerde olduğu gibi hava taşımacılığı eksikliği de verimli büyümeyi engelleyebilir ancak aynı derecede uygunsuzluk ve arzdaki fazlalıklar da israfa yol açabilmektedir. Bu nedenle modern hava taşımacılığı endüstrisi, liberal bir Pazar bağlamında giderek daha fazla faaliyet gösteren bir endüstri olmuştur. ICAO yapısı altındaki uluslar arası kontroller giderek Geniş Açık Gökyüzü formülasyonlarına doğru ilgili ülkeler arasındaki hizmetlerin ücretsiz sağlanmasına izin vermekle birlikte, havayollarının mülkiyetinin sınırlandırılmadığı açık pazarlardaki ilerleme bazen daha yavaş şekilde gerçekleşebilmektedir. Hava taşımacılığın altyapısının geliştirilmesi ile havaalanlarının ve özellikle hava trafik kontrol sistemlerinin geliştirilmesi ve genişletilmesi bölgesel veya ülkesel bazda ticaretin gelişmesine büyük oranda katkıda bulunabilmektedir(Button, 2008).

Hava taşımacılığı özellikle zaman duyarlı ürünler için şirketlerin müşterilere hizmet verebilmesi ve verimli üretim organizasyonu yapılabilmesini destekler. Ayrıca hava taşımacılığı, uzak pazarlar ile daha kolay ve daha ucuz ticaret yapabilmeyi olanak hale getirdiği gibi mal ve hizmetlerin küresel olarak daha kolay ve hızlı pazarlanabilmesini de sağlamaktadır. Dünya çapında, varolan yaklaşık 900 Havayolunun toplamda yaklaşık 32.000

uçağı bulunmaktadır. Bu uçakların destinasyonlarında bulunan yaklaşık 2.160 havalimanı bulunmaktadır. Tüm şirketlerin satışlarının %18'i hava kargo ile taşınmaktadır. Bu nedenle Pazar ağını geliştirmek isteyen işletmelerin %70'i hava kargonun kullanmanın bu konudaki tek ve önemli araç olduğuna inanmaktadır.

Şekil 1. THY Hava Kargo Taşımacılığı

4. THY'nin son beş yılda açtığı güzergahların ihracatımıza olan tetikleyici etkisi

Hava kargo açısından Türkiye'nin konumunu incelersek; Uzakdoğu'dan Avrupa'ya, Asya'dan Avrupa'ya, Avrupa'dan Amerika'ya ve Avrupa içerisinde yapılan tüm hava trafiğinin yaklaşık %60-70'inin bölgemiz üzerinden yapıldığını görürüz. Bu demektir ki; ülkemizin bulunduğu noktanın ya üzerinden geçen, ya ülkemizde sonlanan ya da ülkemizde başlayan %60-70'lik bir hava kargo trafiği söz konusu. Türkiye 2010 yılında 300 milyar dolar dış ticaret hacmine ulaşmış olup, 114 milyar dolarlık ihracata karşılık, 186 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin 2023 yılı ülke hedefleri kapsamında hedeflediği dış ticaret hacmi ise; 500 milyar doları ihracat olmak üzere 1,2 trilyon dolardır. Türkiye dış ticaretinin taşıma modları dağılımına baktığımızda; mal bedelleri üzerinden 25 milyar dolarlık dış ticaretinin havayoluyla (%8) gerçekleştiğini görmekteyiz. Avrupa'nın en genç ve dünyanın en gelişen uçak filosuna sahip Türk Hava Kargo Taşımacılığında 2001'den bu yana sürekli bir gelişim söz konusu. Türkiye'nin bugün itibarıyla 113 ülke ile ikili hava ulaştırma anlaşması bulunurken, bu anlaşmaların tümü hava kargo taşımacılığına da açıktır.

Yukarda sözünü ettiğimiz gelişmelerin ışığında Ulusal havayolumuz THY yaptığı atılımlar ve açtığı yeni güzergahlar ile dünyanın en önde giden havayollarından biri durumuna yükselmiştir. THY açtığı yeni güzergahlar ile iş adamlarımızın yeni pazarlara ulaşmasının da yolunu açarak özellikle ihracatımızın tetiklenmesine de yol açmaktadır. THY açılan yeni güzergahlar da yalnız İhraç ve İthal yüklerimizi değil aynı zaman transit(geçiş) kargoları da taşımaktadır. THY son beş yılda aşağıdaki yeni uçuş güzergahlarını açmıştır.

Ek 1 adlı ilişikteki tabloda 2015-2019 tarihlerinde THY nin açtığı yeni güzergahlar, taşınan tonajlar ve TÜİK verilerine göre 2011-2019 yılları arasında o güzergah ülkelerine

yaptığımız ihracat verileri görülebilir. (THY tonaj verileri THY'den ve İhracat verileri ise TÜİK Genel Ticaret Sistemi İhracat verilerinden elde edilmiştir).

Dünyada havayollarında yeni güzergahlar(rotalar), var olan talepleri oluşturan öncelikle İhracat ve İthalat ticaretine bağlı olabilecek olan kargo yükleri ve daha sonra ticari ve turistik olarak yolculuk yapan yolcu sayı tahminleri göz önünde bulundurularak açılır.

Bu bilgiler ışığında THY'nin belirtilen yıllar içinde, 2015 yılında Senegal Dakar, İrlanda Shannon, Vietnam Hanoi, Bahreyn Bahreyn, Kuveyt Kuveyt, Amerika Şikago, Atlanta ve New York, Kongo Kinshasa, Hollanda Amsterdam, İngiltere Stansted, Katar Doha, güzergahları açılmıştır.

2015 da açılan yeni güzergahlarla genel ortalamada taşınan tonaj % 3715,41 oranında ihracatımız ise % 29.16 oranında artmıştır.

Senegal Dakar hattının açılmasıyla taşınan tonaj % 2909,20 gibi oldukça artarken ihracatımız % 43.94 oranında artmıştır. (2014 de 170.000 usd, 2015 da 132.000 usd olan ihracatımız 2016'da 162.000 usd'ye yükselmiş ve yükselişini sürdürerek 2019 yılında 289.000 usd' ye kadar ulaşmıştır.)

Hanoi Vietnam hattının açılmasıyla taşınan tonaj % 2961,77 oranında artarken ihracatımız da % 31.05 oranında artmıştır. (2014 de 176.000 usd, 2015 de 162.000 usd olan ihracatımız 2016 da 242.000 usd'ye yükselmiş ve artışı sürdürerek 2019'da 351.000 usd'ye yükselmiştir)

Kongo Kinshasa hattının açılmasıyla taşınan tonaj % 9476,51 oranında artarken ihracatımız % 33.75 oranında artmıştır. (2014 de 101.000 usd, 2015 de 132.000 usd olan ihracatımız 2016 da 106.000 usd'ye belli politik nedenler ile düşmesine rağmen yükselerek 2019 da 160.000 usd'ye yükselmiştir.)

2016 yılında İspanya Barcelona, Danimarka Billund, Kamboçya Phnom Penh, Vietnam Ho Chi Minh City, Suudi Arabistan Riyad ve Dammam Irak Bağdat, Sri Lanka Kolombo ,Hindistan Chennai güzergahları açılmıştır.

2016'da açılan yeni güzergahlarla genel ortalamada taşınan tonaj %3,20 oranında artarken ihracatımız ise %13,68 oranında artmıştır.

Barcelona İspanya hattının açılmasıyla taşınan tonaj %46,94 artarken ihracatımız %19,10 oranında artmıştır. (2014 de 4.977.000 usd, 2015 da 4.948.000 usd olan ihracatımız 2016 da 5.229.00 usd iken 2017 de 6.585.000 usd'ye yükselmiş ve yükselişini sürdürerek 2019 yılında 8.140.000 usd'ye giderek artan bir oranda ulaşmıştır.)

Phnom Penh Kamboçya hattının açılmasıyla 2017 yılında 150.102 kg taşınan tonaj 2019'da 75.844 kg'a düşerek tonaj % 49.74 oranında, ihracatımız ise % 25 artmıştır. (2014 de 12.000 usd, 2015 de 14.000 usd, 2016 da 15.000 usd, 2017 de 18.000 usd ye yükselmiş bu yükselişi devam ettirerek 2019 da ihracatımız 24.000 usd'ye çıkmıştır.)

Sri Lanka Kolombo hattının açılmasıyla taşınan tonaj % 23,79 artarken ihracatımız %7,14 artmıştır. (2014 de 56000 usd, 2015 ve 2016 da 55000 usd olan ihracatımız 2017 de 78000 usd ye yükselmiş 2018 de 131000 usd ye ulaşan ihracatımız 2019 u 84.000 usd ile kapatmıştır.)

2017 yılında Nijerya Kano, Madagaskar Antananarivo, Fransa Paris, Norveç Oslo, Çek Cumhuriyeti Prag, Brazilya Sao Paulo, İsviçre Basel, Belçika Liege, Taiwan Taipei, Kolombiya Bogota, Hollanda Antilleri Curacao, Amerika Houston ve Miami, Kanada, Toronto güzergahları açılmıştır.

2017 yılında açılan yeni güzergahlar ile genel ortalamada taşınan tonaj %48,72 oranında artarken ihracatımız ise %6,85 oranında azalmıştır.

Kano Nijerya hattının açılmasıyla taşınan tonaj %421,90 oranında artarken ihracatımız da %38,09 artmıştır. (2014'de 510.000 usd, 2015'de 376.000 usd, 2016'da 248.000, 2017'de 340.000 usd olan ihracatımız 2018'de 369.000 usd'ye yükselmiş 2019 yılını 596.000 usd ile kapatmıştır.)

Prag Çek Cumhuriyeti hattının açılmasıyla taşınan tonaj %40,56 artarken ihracatımız 2019 yılında 2018 yılına göre %4,40 düşmüştür. (2014 de 977.000 usd, 2015 de 909.000 usd, 2016 da 949.000, 2017'de 1.049.000 usd olan ihracatımız 2018'de 1.162.000 usd'ye yükselmiş 2019 yılını 1.113.000 usd ile kapatmıştır.)

Paris Fransa hattının açılmasıyla 2018 yılı taşınan tonaj 3.118.834 kg iken 2019 yılında %9,43 düşüşle 2.824.697 kg gerçekleşirken ihracatımız %11,47 artmıştır. (2014'de 3.654.000 usd, 2015'de 3.353.000 usd, 2016'da 3.844.000 usd, 2017'de 4.190.000 usd olan ihracatımız 2018'de 5.100.000 usd'ye yükselmiş 2019 yılını 5762.000 usd ile kapatmıştır.)

2018 yılında Uman Maskat, Meksika Meksiko City, Hindistan Bangalore güzergahları açılmıştır.

2018 yılında açılan güzergahlar da 2019 sonuna kadar toplam tonaj 571.152 kg olarak gerçekleşmiş ve ihracatımız %16,79 artmıştır. Uman Maskat güzergahında ihracatımız %31,19 artarken Meksika güzergahında %2,40 artış görülmüştür.

2019 yılında Portekiz Porto, Rusya Moskova, Malezya Kuala Lumpur, Hindistan Ahmedabad güzergahları açılmıştır.

2019 yılında açılan güzergahlar da 2019 yılı içinde taşınan tonaj 5.4267 kg olarak gerçekleşirken ihracatımız %14,60 oranında artmıştır.

5.Sonuç ve Öneriler

THY'nin bu güzergahlar da yıllara göre taşıdığı tonajlara ilişkin THY istatistikleri ile TÜİK genel ticaret sistemi ülkelere göre İhracat istatistiklerini yukardaki gibi karşılaştırdığımızda THY'nin yeni açtığı güzergahların ihracatlarımızı tetikleyici etkileri açıkça görünmektedir.

THY taşıdığı tonaj ve İhracatımız ilişkisinde güzergahların ihracatı tetikleyici etkisi yanında İhraç yüklerimizin de THY nin taşıma kapasitesine olumlu etkileri gözlenmekte, İhracat ve ithalat yüklerimizin yanı sıra transit kargo kapasitesiyle THY o noktalarda lider havayolu konumunu halen muhafaza etmektedir.

THY'nin yeni güzergahlar açması ve transit kargo potansiyelini artırması ülkemiz dış ticareti açısından sevindiricidir. THY'nin lider konumu İhracatçılarımız için önemli bir avantajdır.

KAYNAKÇA

Kearns, K.S. (2019) Fundamentals of International Aviation, Çeviri 2019, Nobel Akademik Yayıncılık

Küçükylmaz. A (2016) Hava Taşımacılığı Anadolu Üniversitesi Yayınları

Cavcar, M (2015) Havacılığa Giriş Anadolu Üniversitesi Yayınları

Şahin, Ö (2016) Genel Havacılık Anadolu Üniversitesi Yayınları

Ülgen, S ve Özbek. M ve Kasım Han A. ve Lokmanoğlu A.D Yeni havalimanı Ekonomik Etki analizi (2016) Edam Yayınları

Gerede. E, Hava Yolu Taşımacılığı ve Ekonomik Düzenlemeler Teori ve Türkiye Uygulaması (2015) SHGM Yayını

Korkmaz M, Küreselleşmenin Türkiye’de Hava Taşımacılığı ve Sivil Havacılık üzerine Etkileri (2017) Haliç Üniversitesi sosyal bilimler Enstitüsü Yüksek lisans Tezi

Çelik S.M Havayolu Taşımacılığı Endüstrisi ve ekonomik Etkileri (2017) bilimsel makale, Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (2(8)

Yakut F, Hava Kargo Taşımacılığının Türkiye’deki Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi için Yapılması Gerekenler (2012), Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

UTIKAD Arif Badur “Dünden Bugüne Havayolu taşımacılığı ve Türkiye dış ticaret değerlendirmesi”, 2019.

ATAG, Air Transport Action Group, “The economic benefits of Air transport” article, 2015, Switzerland.

2015		
ÜLKE	ŞEHİR	ÜÇLÜ KOD
SENEGAL	DAKAR	DSS
IRELAND	SHANNON	SNN
VIET NAM	HANOI	HAN
BAHRAIN	BAHRAIN	BAH
KUWAIT	KUWAIT	KWI
UNITED STATES	CHICAGO	ORD
CONGO	KINSHASA	FIH
NETHERLANDS	AMSTERDAM	AMS
UNITED KINGDOM	STANSTED	STN
QATAR	DOHA	DOH

		TONAJ		DEĞİŞİM
2016	2017	2018	2019	16 - 19 %
14.242	19.695	492.252	428.570	2909,20%
35	26.594	6.391	3.264	9225,71%
10.804	392.296	260.713	330.794	2961,77%
100.149	1.240.957	1.566.028	1.776.763	1674,11%
295.885	3.288.707	4.390.268	4.246.249	1335,10%
297.977	2.937.050	4.027.763	3.400.292	1041,12%
7.717	66.685	332.320	738.981	9476,51%
132.116	2.493.762	3.007.039	2.446.882	1752,07%
-	23	-	877	
96.785	5.356.669	3.963.959	3.061.386	3063,08%
Ort. Değer				3715,41%

		İHRACAT TÜİK (USD)					
2014	2015	2016	2017	2018	2019	16 - 19 %	
170.000	132.000	162.000	250.000	394.000	289.000	43,94%	
476.000	473.000	505.000	542.000	771.000	620.000	18,55%	
176.000	162.000	242.000	248.000	321.000	351.000	31,05%	
214.000	227.000	198.000	240.000	322.000	266.000	25,56%	
407.000	501.000	442.000	458.000	550.000	558.000	20,79%	
6.921.000	7.020.000	7.262.000	9.260.000	9.073.000	8.972.000	19,06%	
101.000	132.000	106.000	61.000	56.000	160.000	33,75%	
3.654.000	3.353.000	3.844.000	4.190.000	5.101.000	5.762.000	33,29%	
10.216.000	10.823.000	11.962.000	9.933.000	11.474.000	11.280.000	-6,05%	
366.000	433.000	486.000	791.000	1.244.000	1.293.000	71,69%	
Ort. Değer							29,16%

2016		
ÜLKE	ŞEHİR	ÜÇLÜ KOD
SPAIN	BARCELONA	BCN
DENMARK	BILLUND	BLL
CAMBODIA	PHNOM PENH	PNH
VIETNAM	HO CHI MINH CITY	SGN
SAUDI ARABIA	RIYADH	RUH
IRAQ	BAGHDAD	BGW
SRI LANKA	COLOMBO	CMB
SAUDI ARABIA	DAMMAM	DMM
INDIA	CHENNAI	MAA

		TONAJ		DEĞİŞİM
2017	2018	2019	17 - 19 %	
1.895.771	3.219.579	2.785.703	46,94%	
177.648	182.986	179.535	1,06%	
150.102	37.119	75.844	-49,47%	
648.121	352.654	944.608	45,75%	
1.698.387	3.998.657	1.733.984	2,10%	
8.582.124	267.529	74.160	-99,14%	
433.928	278.269	537.161	23,79%	
356.627	1.654.641	627.002	75,81%	
308.972	437.141	253.107	-18,08%	
Ort. Değer				3,20%

		İHRACAT TÜİK (USD)					
2014	2015	2016	2017	2018	2019	17 - 19 %	
4.977.000	4.948.000	5.229.000	6.585.000	8.121.000	8.140.000	19,10%	
1.109.000	934.000	984.000	1.052.000	1.116.000	1.039.000	-1,25%	
12.000	14.000	15.000	18.000	16.000	24.000	25,00%	
3.138.000	3.583.000	3.264.000	2.833.000	2.766.000	3.293.000	13,97%	
13.154.000	9.967.000	8.496.000	10.110.000	9.437.000	10.224.000	1,12%	
56.000	55.000	55.000	78.000	131.000	84.000	7,14%	
698.000	692.000	809.000	1.182.000	1.167.000	1.167.000	30,68%	
Ort. Değer							13,68%

2017		
ÜLKE	ŞEHİR	ÜÇLÜ KOD
NIGERIA	KANO	KAN
MADAGASCAR	ANTANANARIVO	TNR
FRANCE	PARIS	CDG
NORWAY	OSLO	OSL
CZECH REPUBLIC	PRAGUE	PRG
TURKEY	IZMIR	ADB
BRAZIL	SAO PAULO	GRU
SWITZERLAND	BASEL	BSL
BELGIUM	LIEGE	LGG
CHINESE TAIPEI	TAIPEI	TPE
COLOMBIA	BOGOTA	BOG
NETHERLA. ANTILLE	CURAÇAO	CUR
UNITED STATES	HOUSTON	IAH
UNITED STATES	MIAMI	MIA
CANADA	TORONTO	YYZ

		TONAJ		DEĞİŞİM
2018	2019	18 - 19 %		
46.484	242.602	421,90%		
290.605	224.980	-22,58%		
3.118.834	2.824.697	-9,43%		
788.857	605.671	-23,22%		
162.375	228.240	40,56%		
2.111.032	1.568.636	-25,69%		
525.521	617.116	17,43%		
26.896	25.487	-5,24%		
135	95	-29,63%		
500.170	536.284	7,22%		
101.037	390.976	286,96%		
410	270	-34,15%		
1.106.546	1.766.947	59,68%		
1.648.540	2.216.528	34,45%		
1.376.942	1.548.794	12,48%		
Ort. Değer			48,72%	

		İHRACAT TÜİK (USD)					
2014	2015	2016	2017	2018	2019	18 - 19 %	
510.000	376.000	248.000	340.000	369.000	596.000	38,09%	
54.000	54.000	60.000	74.000	82.000	72.000	-13,89%	
3.654.000	3.353.000	3.844.000	4.190.000	5.101.000	5.762.000	11,47%	
562.000	456.000	570.000	565.000	522.000	729.000	28,40%	
977.000	909.000	949.000	1.049.000	1.162.000	1.113.000	-4,40%	
819.000	478.000	342.000	402.000	508.000	495.000	-2,63%	
3.238.000	5.707.000	2.735.000	921.000	1.781.000	1.040.000	-71,25%	
3.191.000	2.724.000	2.728.000	3.364.000	4.153.000	3.398.000	-22,22%	
143.000	175.000	141.000	207.000	274.000	257.000	-6,61%	
184.000	189.000	189.000	190.000	247.000	256.000	3,52%	
987.000	718.000	779.000	1.100.000	1.339.000	986.000	-35,80%	
Ort. Değer							-6,85%

2018		
ÜLKE	ŞEHİR	ÜÇLÜ KOD
OMAN	MASKAT	MCT
MEXICO	MEXICO CITY	MEX
INDIA	BANGALORE	BLR

TONAJ	
2019	2019
517.502	
48.701	
4.949	

		İHRACAT TÜİK (USD)					
2014	2015	2016	2017	2018	2019	18 - 19 %	
495.000	330.000	248.000	231.000	439.000	638.000	31,19%	
343.000	372.000	476.000	478.000	652.000	668.000	2,40%	
Ort. Değer							16,79%

2019		
ÜLKE	ŞEHİR	ÜÇLÜ KOD
PORTUGAL	PORTO	OPO
RUSSIA	MOSCOW	SVO
MALAYSIA	KUALA LUMPUR	KUL
INDIA	AHMEDABAD	AMD

TONAJ	
2019	2019
7.513	
-	
46.754	
-	

		İHRACAT TÜİK (USD)					
2014	2015	2016	2017	2018	2019	18 - 19 %	
582.000	577.000	674.000	837.000	1.147.000	1.147.000	0,00%	
6.170.000	3.684.000	1.793.000	2.870.000	3.653.000	4.152.000	12,02%	
324.000	365.000	329.000	293.000	376.000	454.000	17,18%	
Ort. Değer							14,60%